

Vlaamse Regering

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Nota aan de leden van de Vlaamse Regering

Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft de normering van vast en tijdelijk opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz – DEFINITIEVE GOEDKEURING

1 Antecedenten

Op 2 april 2010 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring (VR 2010 0204 DOC.0301) aan het bovenvernoemde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wat betreft de normering van vast en tijdelijk opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz met het oog op adviesvragen.

De RIA met situering, inhoudelijke toelichting en financiële weerslag werd toegevoegd aan de nota aan de Vlaamse regering dd. 2 april 2010.

Op 26 juni verleende de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu en Natuurraad (Minaraad) een gezamenlijk advies voor dit ontwerp van besluit. Het advies van de strategische adviesraad voor het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin werd verleend op 24 juni 2010.

Op 9 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering het bovenvernoemde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wat betreft de normering van vast opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven met een frequentie tussen 10 MHz en 10 GHz in tweede lezing goedgekeurd.

De Vlaamse Regering gelastte de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het advies van de Raad van State in te winnen.

2 Advies van de Raad van State

Op 28 september 2010 ontving de Raad van State, afdeling Wetgeving, van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur een adviesvraag over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de normering van vast opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz.

Het advies van de Raad van State werd verleend op 26 oktober 2010.

Hierna wordt er een overzicht gegeven van de opmerkingen van de Raad van State. Na elke opmerking is er een antwoord geformuleerd.

2.1 Strekking en rechtsgrond van het ontwerp

Voor de artikelen 5 tot 7 van het ontworpen besluit, die strekken tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008, ontbreekt op dit ogenblik de nodige rechtsgrond. Er is wel een voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur, dat in de nodige rechtsgrond zal voorzien.

Antwoord:

Zoals gesteld door de Raad van State wordt in dit voorontwerp van decreet de rechtsgrond voorzien voor artikelen 5 tot 7 van het ontworpen besluit. Dit wordt momenteel behandeld in de parlementaire commissie voor Leefmilieu. Dit decreet werd dus nog niet aangenomen door de plenaire vergadering van het Vlaamse Parlement. Vermits er pas na goedkeuring door het Vlaamse Parlement en bekrachtiging door de Vlaamse Regering een rechtsgrond is voor artikelen 5 tot 7, wordt voorgesteld om het besluit op te splitsen, waarbij de artikelen 5 tot en met 7 opgenomen worden in een apart besluit onmiddellijk na goedkeuring van het voormelde ontwerp van decreet. Dit zal dan opnieuw ter advies moeten voorgelegd worden aan de Raad van State.

De artikelen 5 tot en met 7 worden dan ook geschrapt uit het ontworpen besluit.

2.2 Algemene opmerking

De Raad van State stelt dat op basis van het voorgelegde dossier niet kan besloten worden dat de beoordeling door de Vlaamse Regering van de mogelijke risico's kennelijk onredelijk is, noch dat de ontworpen normen kennelijk onverenigbaar zijn met het voorzorgsbeginsel. Bovendien lijkt uit de gegevens van het dossier te kunnen worden afgeleid dat het ontwerp met de nodige zorgvuldigheid is voorbereid, en dat daarbij ook aandacht is besteed aan het voorzorgsbeginsel.

2.3 Bijzondere opmerkingen

Aanhef

De Raad van State merkt op dat de in het negende lid van de aanhef opgenomen considerans weinigzeggend is en niet noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontworpen regeling. Dit lid wordt dan ook beter weggelaten.

Antwoord:

Het negende lid van de aanhef wordt weggelaten uit het ontworpen besluit.

Artikel 2

Volgens het ontworpen artikel 6.9.2.7 van VLAREM II kan de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu, verdere voorwaarden bepalen voor de aanvraag van een conformiteitsattest. De Raad van State merkt op dat een delegatie van een reglementaire bevoegdheid aan een minister enkel mogelijk is voor maatregelen van bijkomstige of detailmatige aard. Een algemene subdelegatie is niet aanvaardbaar. De Raad van State stelt dan ook dat deze delegatie beter dient te worden omlijnd, en wel in die zin dat ze wordt beperkt tot het nemen van maatregelen van bijkomstige of detailmatige aard met betrekking tot precies in het ontwerp aangewezen aangelegenheden.

Antwoord:

De tekst in het ontworpen besluit, artikel 6.9.2.7. wordt overeenkomstig bovenstaande opmerking aangepast.

Artikel 4

De Raad van State heeft aan de gemachtigde gevraagd of uit het ontworpen artikel 6.9.1.1. moet worden afgeleid dat "tijdelijk opgestelde zendantennes" een onderdeel zijn van "vast opgestelde zendantennes".

De gemachtigde heeft daarop verklaard dat tijdelijk opgestelde zendantennes niet opgenomen zijn in de definitie van vast opgestelde zendantenne. Deze worden bovendien ook apart gedefinieerd. Een tijdelijk opgestelde zendantenne is dus geen vast opgestelde zendantenne, maar wordt opgesteld om aan een tijdelijke behoefte gedurende maximaal twee weken te voldoen (bijvoorbeeld bij een muziekfestival zoals Rock Werchter of Pukkelpop).

Om verdere interpretatieproblemen in de tekst van het ontwerpbesluit te vermijden, werden volgende aanpassingen voorgesteld: a) in de titel van het besluit: de toevoeging van de woorden "en tijdelijk" tussen de woorden "wat betreft de normering van vast" en de woorden "opgestelde zendantennes"; b) in het ontworpen artikel 2.14.2.1, derde lid: de toevoeging van de woorden "of een tijdelijk" tussen de woorden "De bepalingen gelden niet binnen de veiligheidszone van een vast" en de woorden "opgestelde zendantenne"; en c) in het ontworpen artikel 6.9.1.1: de schrapping van de zinsnede ", met uitzondering van tijdelijk opgestelde zendantennes".

Volgens de Raad van State komen die aanpassingen 'de coherentie van de tekst ten goede'.

Antwoord:

De aanpassingen worden doorgevoerd.

3 Voorgestelde wijzigingen in het ontwerp van besluit

Ingevolge de opmerkingen van de Raad van State worden volgende aanpassingen ingevoerd in het ontworpen besluit:

- Bij de titel van het ontworpen besluit wordt de zinsnede "en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid," weggelaten;
- In de titel van het besluit worden de woorden "en tijdelijk" tussen de woorden "wat betreft de normering van vast" en de woorden "opgestelde zendantennes" toegevoegd;
- In het ontwerpbesluit wordt in de aanhef "Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;" weggelaten;
- Het adviesnummer en de datum van het gegeven advies van de Raad van State werden aangevuld in de aanhef;
- De in het negende lid van de aanhef opgenomen considerans, namelijk "Overwegende dat op 15 januari 2009 arrest nr. 5/2009 van het Grondwettelijk Hof is uitgesproken over de beroepen tot vernietiging van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen;" wordt overeenkomstig punt 5 van het advies van de Raad van State weggelaten;

- In het ontworpen artikel 2.14.2.1, derde lid worden de woorden "of een tijdelijk" toegevoegd tussen de woorden "De bepalingen gelden niet binnen de veiligheidszone van een vast" en de woorden "opgestelde zendantenne";
- In het ontworpen artikel 6.9.1.1 wordt de zinsnede ", met uitzondering van tijdelijk opgestelde zendantennes" geschrapt;
- Overeenkomstig punt 6 uit het advies van de Raad van State wordt aan het ontworpen artikel 6.9.2.7. de zinsnede ", meer bepaald voor wat betreft de elektronische aanvraagprocedure en de samenstelling van het aanvraagdossier." toegevoegd;
- Artikelen 5 tot 7 worden overeenkomstig punt 3 van het advies van de Raad van State geschrapt uit het ontworpen besluit;
- Het ontworpen artikel 8 wordt, na schrappen van artikelen 5 tot en met 7, artikel 5.

4 Financiële weerslag

De voorgestelde wijzigingen aan het ontwerpbesluit hebben geen weerslag.

5 Weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten

De voorgestelde wijzigingen aan het ontwerpbesluit hebben geen weerslag.

6 Weerslag op de lokale besturen

De voorgestelde wijzigingen aan het ontwerpbesluit hebben geen weerslag.

7 Voorstel van beslissing

De Vlaamse regering beslist:

1. haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne wat betreft de normering van vast en tijdelijk opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz, zoals opgenomen in bijlage 2;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu, te gelasten met de publicatie van bovenvermeld besluit in het Belgisch Staatsblad.

Joke SCHAUVLIEGE

Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

VRU

- 1 -

RAAD VAN STATE - WETGEVING
28-10-2010
AFSCHRIFT

K37-U-10-2127
5.

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 48.767/3
VAN 26 OKTOBER 2010

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, derde kamer, op 28 september 2010 door de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering "tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de normering van vast opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz", heeft het volgende advies gegeven:

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*
* *

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Zoals in het opschrift wordt vermeld, strekt het om advies voorgelegde ontwerp ertoe het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (VLAREM II) en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid te wijzigen, wat betreft de normering van vast opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz.

3. Voor de artikelen 1 tot 4 van het ontworpen besluit, die strekken tot wijziging van VLAREM II, wordt de rechtsgrond geboden door artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en door de artikelen 3 en 7 van de wet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen, infrasonen en ultrasonen.

Voor de artikelen 5 tot 7 van het ontworpen besluit, die strekken tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008, ontbreekt op dit ogenblik de nodige rechtsgrond. Er dient evenwel te worden opgemerkt dat een voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur ⁽¹⁾ in de nodige rechtsgrond zal voorzien. Met artikel 37 van dat voorontwerp van decreet wordt

---

⁽¹⁾ Over dit voorontwerp heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 29 juni 2010 advies 48.397/3 gegeven.

beoogd de wet van 12 juli 1985 toe te voegen aan de opsomming vervat in artikel 16.1.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid ⁽²⁾.

ALGEMENE OPMERKING

4. Luidens artikel 1.2.1, § 2, van het decreet van 5 april 1995 moet het milieubeleid, op basis van een afweging van de verschillende maatschappelijke activiteiten, streven naar een hoog beschermingsniveau en dient het te berusten onder meer op het voorzorgsbeginsel.

Het voorzorgsbeginsel houdt in dat reeds maatregelen moeten kunnen worden getroffen wanneer er ernstige aanwijzingen zijn dat een bepaalde activiteit gevaren inhoudt voor het milieu en men daartoe niet moet wachten tot omtrent de realiteit van het gevaar een consensus bestaat in brede wetenschappelijke kringen. Met andere woorden, het komt er niet op aan om een reëel risico te voorkomen of te beperken, doch om een risico te voorkomen of te beperken van zodra het bestaan ervan ernstig wordt vermoed ⁽³⁾.

De opname van het voorzorgsbeginsel in het decreet van 5 april 1995 heeft voor gevolg dat de uitvoerende macht dit beginsel in acht moet nemen bij het uitvaardigen van reglementaire besluiten ⁽⁴⁾.

In het advies van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid over het voorliggende ontwerp wordt opgemerkt dat er aanwijzingen zijn dat elektromagnetische golven die vast opgestelde zendantennes

---

⁽²⁾ De Raad van State ziet dan ook af van een nader onderzoek van de artikelen 5 tot 7 van het ontwerp. Van zodra echter het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur decreet is geworden, zullen de artikelen 5 tot 7 opnieuw voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State kunnen en moeten worden voorgelegd.

⁽³⁾ L. LAVRYSEN, *Handboek Milieurecht*, Gandaius, Mechelen, Kluwer, 2010, nr. 137, p. 223.

⁽⁴⁾ Overeenkomstig artikel 159 van de Grondwet, respectievelijk artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, kunnen verordeningen aan het voorzorgsbeginsel worden getoetst.

uitzenden, afhankelijk van onder meer de frequentie en het uitgestelde vermogen, schadelijke effecten kunnen veroorzaken bij de mens en het leefmilieu. Bijgevolg dient de Vlaamse Regering bij het vaststellen van normen voor elektromagnetische golven die vast opgestelde antennes uitzenden, rekening te houden met de mogelijke risico's hiervan en dient zij de noodzakelijke milieubescherpende maatregelen te nemen.

Het vaststellen van normen, in dit geval de blootstellingsnormen voor zendmasten, maakt een beleidsbeslissing uit. De Raad van State mag zich bij (of naar aanleiding van) de beoordeling van de wettigheid ervan niet in de plaats stellen van de Vlaamse Regering. Wel kan de Raad van State nagaan of de beslissing wel steunt op een redelijke beoordeling van de feitelijke gegevens. Ook kan hij nagaan of de Regering voldoende rekening gehouden heeft met het voorzorgsbeginsel. Dat laatste kan onder meer blijken uit de procedure die geleid heeft tot het voor advies voorgelegde ontwerp. Meer bepaald moet die procedure van die aard zijn dat ze het voor de overheid mogelijk maakt om rekening te houden met het bestaan van mogelijke risico's.

Op basis van de gegevens van het voorgelegde dossier kan de Raad van State niet tot de conclusie komen dat de beoordeling door de Vlaamse Regering van de mogelijke risico's kennelijk onredelijk is, noch dat de ontworpen normen kennelijk onverenigbaar zijn met het voorzorgsbeginsel. Bovendien lijkt uit de gegevens van het dossier te kunnen worden afgeleid dat het ontwerp met de nodige zorgvuldigheid is voorbereid, en dat daarbij aandacht is besteed aan het voorzorgsbeginsel.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Aanhef

5. De in het negende lid van de aanhef opgenomen considerans is weinigzeggend en in ieder geval niet noodzakelijk voor een goed begrip van de ontworpen regeling. Dit lid wordt dan ook beter weggelaten.

.../...

Artikel 2

6. Luidens het ontworpen artikel 6.9.2.7 van VLAREM II kan de Vlaamse minister, bevoegd voor leefmilieu, verdere voorwaarden bepalen voor de aanvraag van een conformiteitsattest.

Een delegatie van een reglementaire bevoegdheid aan een minister is enkel mogelijk voor maatregelen van bijkomstige of detailmatige aard. Een algemene subdelegatie is niet aanvaardbaar.

Teneinde in overeenstemming te zijn met de beginselen inzake delegaties aan een minister dient deze delegatie dan ook beter te worden omlijnd, en wel in die zin dat ze wordt beperkt tot het nemen van maatregelen van bijkomstige of detailmatige aard met betrekking tot precies in het ontwerp aangewezen aangelegenheden.

Artikel 4

7. Het ontworpen artikel 6.9.1.1 van VLAREM II bevat een bepaling in verband met "vast opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven" die gebruikt worden voor telecommunicatie, met uitzondering van "tijdelijk opgestelde zendantennes".

De begrippen "vast opgestelde zendantenne" en "tijdelijk opgestelde zendantenne" worden gedefinieerd in de ontworpen definities van artikel 1.1.2 van VLAREM II (artikel 1 van het ontwerp). Aan de gemachtigde is gevraagd of uit het ontworpen artikel 6.9.1.1 moet worden afgeleid dat de "tijdelijk opgestelde zendantennes" een onderdeel zijn van de "vast opgestelde zendantennes". De gemachtigde heeft daarop het volgende verklaard:

"De tijdelijk opgestelde zendantennes zijn niet opgenomen in de definitie van vast opgestelde zendantenne. Deze worden bovendien ook apart gedefinieerd. Een tijdelijk opgestelde zendantenne is dus geen vast opgestelde zendantenne, maar wordt opgesteld om aan een tijdelijke behoefte gedurende maximaal twee weken te voldoen (bijvoorbeeld bij een muziektfestival zoals Rock Werchter of Pukkelpop).

Om verdere interpretatieproblemen in de tekst van het ontwerpbesluit te vermijden stellen wij volgende aanpassingen voor:

.../...

- a) in de titel van het besluit: de toevoeging van de woorden «en tijdelijk» tussen de woorden «wat betreft de normering van vast» en de woorden «opgestelde zendantenne»;
- b) in het ontworpen artikel 2.14.2.1, derde lid: de toevoeging van de woorden «of een tijdelijk» tussen de woorden «De bepalingen gelden niet binnen de veiligheidszone van een vast» en de woorden «opgestelde zendantenne»; en
- c) in het ontworpen artikel 6.9.1.1: de schrapping van de zinsnede «, met uitzondering van tijdelijk opgestelde zendantennes.»."

Die aanpassingen komen de coherentie van de tekst ten goede.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	P. LEMMENS,	kamervoorzitter,
	J. SMETS,	
	B. SEUTIN,	staatsraden,
	H. COUSY,	assessoren van de
	J. VELAERS,	afdeling Wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. K. BAMS, auditeur.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

A.-M. GOOSSENS

P. LEMMENS

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne wat betreft de normering van vast en tijdelijk opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 87;

Gelet op de wet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen, infrasonen en ultrasonen, artikel 3, gewijzigd bij de wet van 21 december 1998, en artikel 7;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne;

Gelet op het gezamenlijke advies van de Milieu- en Natuurraad en de Sociaal-Economische Raad (SERV) van Vlaanderen van 24 juni 2010;

Gelet op het advies van de strategische adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid van 24 juni 2010;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 2 april 2010;

Gelet op advies 48.767/3 van de Raad van State, gegeven op 26 oktober 2010, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Aan artikel 1.1.2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 november 2009, wordt een subtitel "Definities elektromagnetische golven" toegevoegd, die luidt als volgt:

"DEFINITIES ELEKTROMAGNETISCHE GOLVEN (hoofdstuk 2.14 en 6.9)

1° afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven: de afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheersing, Milieu & Gezondheid van het departement, zoals bepaald met toepassing van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2003 tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de departementen van de Vlaamse ministeries;

2° BIPT: het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie;

3° gemiddeld effectief uitgestraald vermogen: het gemiddelde vermogen over een willekeurige periode van zes minuten dat aan de zendantenne wordt geleverd, vermenigvuldigd met de maximale antennewinst ten opzichte van een standaarddipoolzendantenne;

4° grenswaarde: de elektrische veldsterkte, uitgedrukt in volt per meter (V/m), die gedurende een of meer vastgestelde perioden niet mag worden overschreden;

5° veiligheidszone: een zone rond een vast opgestelde zendantenne die tot stand gebracht wordt door de exploitant en die niet vrij toegankelijk is voor het publiek. Onder publiek wordt verstaan elke natuurlijke persoon die niet op de hoogte is van de mogelijke gezondheidsrisico's van een blootstelling aan de elektromagnetische golven van een vast opgestelde zendantenne, of die zich er niet van bewust is dat op een bepaalde locatie een of meer vast opgestelde zendantennes aanwezig zijn, of die niet de mogelijkheid heeft zich eenvoudig te onttrekken aan de blootstelling van de elektromagnetische golven van een of meer vast opgestelde zendantennes;

6° zendantenne: een element dat elektromagnetische golven uitzendt met een frequentie tussen 10 MHz en 10 GHz;

7° vast opgestelde zendantenne: een zendantenne die op permanente wijze op een vaste drager geplaatst wordt. Dat kan zowel een individuele zendantenne zijn als een combinatie van zendantennes van dezelfde exploitant die dicht bij elkaar zijn opgesteld, die dezelfde geografische zone dekken en die gebruikt worden voor dezelfde toepassingen. Multibandzendantennes die ontwikkeld zijn om tegelijkertijd elektromagnetische golven voor N verschillende technologieën (zoals gsm, DCS en UMTS) uit te zenden, worden beschouwd als N afzonderlijke vast opgestelde zendantennes;

8° mobiele zendantenne: een zendantenne die draagbaar of eenvoudig verplaatsbaar is en gebruikt kan worden terwijl ze in beweging is of stilstaat op om het even welke locatie;

9° tijdelijk opgestelde zendantenne: een zendantenne die op één bepaalde geografische locatie is opgericht om te voldoen aan een tijdelijke behoefte gedurende maximaal twee weken;

10° conformiteitsattest: attest dat, als de elementen in de aanvraag voor dit attest de werkelijke situatie weergeven, certificeert dat de in de aanvraag vermelde vast opgestelde zendantennes van dezelfde exploitant op dezelfde geografische locatie voldoen aan de bepalingen van deel 2, hoofdstuk 2.14, afdeling 2.14.2, en deel 6, hoofdstuk 6.9, afdeling 6.9.2;

11° E_{gem} , 6 min: gemiddelde (RMS) elektrische veldsterkte over een willekeurige periode van zes minuten, uitgedrukt in V/m;

12° bestaande vast opgestelde zendantenne: elke vast opgestelde zendantenne die voor de inwerkingtreding van deel 2, hoofdstuk 2.14, en deel 6, hoofdstuk 6.9, in bedrijf is gesteld;

13° azimut: de richting waarin de vast opgestelde zendantenne het grootste deel van het vermogen uitzendt (0° = noorden, 90° = oosten, 180° = zuiden, 270° = westen). Voor omnidirectionele zendantennes (zendantennes die in elke richting evenveel uitzenden) heeft de opgave van een azimut geen zin;

14° tilt: de hoek ten opzichte van het horizontale vlak waarin de zendantenne het meeste vermogen uitzendt;

15° horizontale openingshoek: hoek in het horizontale vlak waarin het meeste vermogen uitgezonden wordt;

16° verticale openingshoek: hoek in het verticale vlak waarin het meeste vermogen uitgezonden wordt;

17° winst: het quotiënt van de stralingsintensiteit in het vrije veld van een zendantenne in een bepaalde richting ten opzichte van de stralingsintensiteit die onder gelijke omstandigheden geproduceerd zou worden door een hypothetische ideale zendantenne die in alle richtingen evenveel straalt (isotrope zendantenne). Als geen specifieke richting is opgegeven, is dit de grootst mogelijke quotiënt over alle richtingen;

18° verandering aan een vast opgestelde zendantenne: elke wijziging van de technische karakteristieken (bijvoorbeeld azimut, afmetingen, hoogte vanaf het grondniveau tot het midden van de zendantenne, frequentie, het aan de antenne geleverde maximale vermogen, tilt, horizontale openingshoek, verticale openingshoek, stralingspatroon en winst) van een vast opgestelde zendantenne;

19° verblijfplaats: een plaats die voldoet aan een of meer van de volgende beschrijvingen:

- a) lokaal van een gebouw waar personen kunnen verblijven, zoals lokalen van woningen, scholen, crèches, ziekenhuizen, rust- en verzorgingstehuizen;
- b) bedrijfsruimte waar werknemers zich regelmatig bevinden;

c) speelplaatsen van scholen;

20° enkelvoudig SAR: het specifieke absorptietempo van een vast opgestelde zendantenne. Het specifieke absorptietempo is de hoeveelheid elektromagnetische energie die per tijdseenheid en per massa wordt geabsorbeerd.”.

Art. 2. Aan deel 2 van hetzelfde besluit, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 november 2009, wordt een hoofdstuk 2.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 2.14. Milieukwaliteitsnormen voor elektromagnetische golven en beleidstaken ter zake

Afdeling 2.14.1. Algemene bepalingen

Art. 2.14.1.1. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op elektromagnetische golven met een frequentie tussen 10 MHz en 10 GHz, afkomstig van vast en tijdelijk opgestelde zendantennes.

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op elektromagnetische golven die afkomstig zijn van:

1° mobiele zendantennes;

2° medische apparatuur en industriële toepassingen voor de ruimte waarin de bron van de elektromagnetische golven zich bevindt.

Voor vast opgestelde zendantennes die gebruikt worden om de veiligheid van de luchtvaart te garanderen kan een uitzondering gevraagd worden aan de minister als een beperking van het vermogen van de vast opgestelde zendantennes in strijd is met de internationale normen en regelgeving inzake de veiligheid van de luchtvaart (ICAO).

Afdeling 2.14.2. Milieukwaliteitsnormen voor elektromagnetische golven met een frequentie tussen 10 MHz en 10 GHz

Art. 2.14.2.1. De in de onderstaande tabel vermelde waarden voor elektrische veldsterkte in V/m gelden als grenswaarden voor het E_{gem} , 6 min-niveau van elektromagnetische golven, waarbij f de frequentie in MHz is, en E_{iref} het referentieniveau voor de elektrische veldsterkte.

frequentie: f in MHz	elektrische veldsterkte: E in V/m (E_{iref})
10 tot 400	13,7
400 tot 2000	$0,686\sqrt{f}$
2000 tot 10.000	30,7

Voor samengestelde velden moet de elektrische veldsterkte beperkt worden zodat:

$$\sum_{10MHz}^{10GHz} \left(\frac{E_i}{E_{iref}} \right)^2 \leq 1, \text{ waarbij:}$$

1° E_i : de elektrische veldsterkte bij de frequentie i ;

2° E_{iref} : het referentieniveau voor de elektrische veldsterkte is, vermeld in lid 1.

De bepalingen gelden niet binnen de veiligheidszone van een vast of een tijdelijk opgestelde zendantenne.

Afdeling 2.14.3. Beleidstaken

Art. 2.14.3.1. De minister stelt de meetprocedure en de meetstrategie voor elektromagnetische golven vast.

Art. 2.14.3.2. De afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven, stelt een kadaster van vast opgestelde zendantennes op. Dat kadaster omvat ten minste het technische dossier van vast opgestelde zendantennes, vermeld in artikel 6.9.2.1, lid 1, als ze gebruikt worden voor telecommunicatie, met uitzondering van tijdelijk opgestelde zendantennes. Het kadaster omvat ten minste: de precieze locatie van de zendantenne, het type, de afmetingen ervan, de richting en het zendvermogen. Voor de controlepunten waar simulaties voor werden verricht, worden de te verwachten blootstellingen vermeld.

Art. 2.14.3.3. De minister wijst de instelling, vermeld in artikel 6.9.2.3, lid 4 en artikel 6.9.2.4, aan.”.

Art. 3. Aan artikel 6.1.0.2 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 november 2009, wordt een punt 7° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“7° voor de bepalingen over elektromagnetische golven: artikel 3 van de wet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende straling, infrasonen en ultrasonen.”.

Art. 4. Aan deel 6 van hetzelfde besluit, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 november 2009, wordt een hoofdstuk 6.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 6.9. Vast opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven

Afdeling 6.9.1. Algemene bepalingen

Art. 6.9.1.1. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op vast opgestelde zendantennes voor elektromagnetische golven als vermeld in artikel 2.14.1.1, lid 1, als ze gebruikt worden voor telecommunicatie.

Afdeling 6.9.2. Milieuvorwaarden voor vast opgestelde zendantennes

Art. 6.9.2.1. De bijdrage van elke individuele vast opgestelde zendantenne tot de elektrische veldsterkte in V/m mag op verblijfplaatsen de grenswaarden voor het E_{gem} , 6 min-niveau, vermeld in de onderstaande tabel, niet overschrijden, waarbij f de frequentie is in MHz en E_{jref} het referentieniveau voor de elektrische veldsterkte.

frequentie: f in MHz	elektrische veldsterkte: E in V/m (E_{jref})
10 tot 400	2
400 tot 2.000	$0,1\sqrt{f}$
2000 tot 10.000	4,48

De bepalingen van lid 1 zijn niet van toepassing op vast opgestelde zendantennes met de volgende toepassingen:

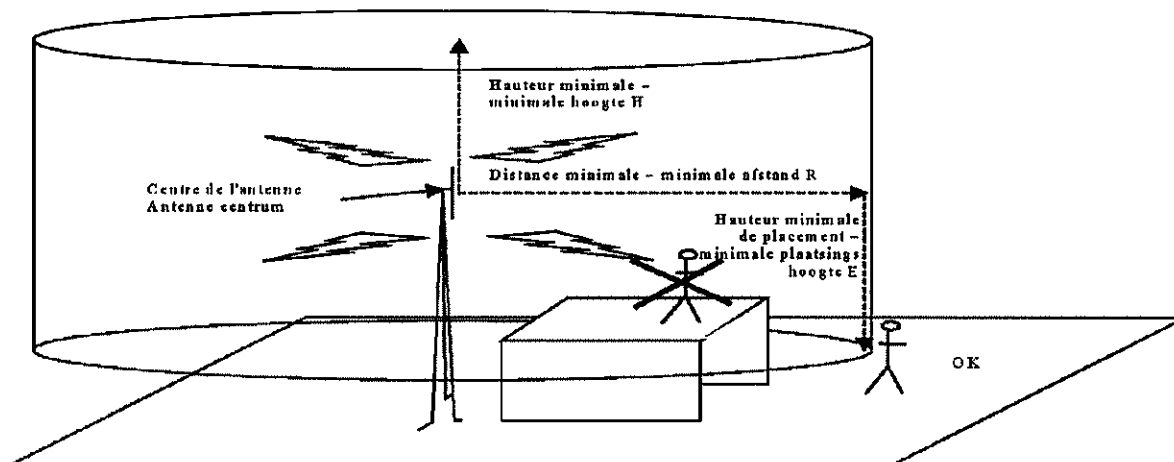
- 1° telecommunicatie in de luchtvaartsector;
- 2° telecommunicatie bij het treinverkeer;
- 3° telecommunicatie bij de scheepvaart;
- 4° radarsystemen;
- 5° het gehele ASTRID-netwerk voor hulp- en veiligheidsdiensten;
- 6° militaire toepassingen;
- 7° radio- en televisie-uitzendingen;
- 8° radioamateurisme.

Art. 6.9.2.2. §1. De exploitatie van een vast opgestelde zendantenne of de verandering van een vast opgestelde zendantenne is verboden zonder conformiteitsattest. Het conformiteitsattest wordt afgeleverd door de afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven.

§2. Voor vast opgestelde zendantennes als vermeld in artikel 6.9.2.1, lid 1, is in afwijking van paragraaf 1 geen conformiteitsattest vereist voor de exploitatie, op voorwaarde dat de vrije afstand R en de vrije hoogte H van de veiligheidszone minstens de afmetingen hebben, vermeld in de volgende tabel.

gemiddeld effectief uitgestraald vermogen (W)	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	15	20
vrije afstand R (m)	V	6,3	7,3	8,1	8,8	9,5	10,1	10,9	11,4	12,6	13,9	15,8
vrije hoogte H (m)	V	5,2	5,7	6,2	6,6	7,0	7,3	7,6	7,9	8,4	9,2	10,3

De vrije afstand R en de vrije hoogte H bepalen de minimale afstand en hoogte van de zendantenne tot aan de rand van de veiligheidszone, zoals beschreven in de onderstaande figuur. V geeft aan dat er geen conformiteitsattest vereist is.

Voor frequenties boven de 400 MHz mag een correctie van de afstanden toegepast worden in verhouding tot de referentieniveaus bij de frequentie in kwestie ($\times 2/E_{\text{ref}}$). Voor gemiddelde effectieve uitgestraalde vermogens boven de 20 W moet altijd een conformiteitsattest verkregen worden.

§3. Voor vast opgestelde zendantennes als vermeld in artikel 6.9.2.1, lid 2, is in afwijking van paragraaf 1 geen conformiteitsattest vereist voor de exploitatie, op voorwaarde dat de vrije afstand R en de vrije hoogte H van de veiligheidszone minstens de afmetingen hebben, vermeld in de volgende tabel.

gemiddeld effectief uitgestraald vermogen (W)	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	15	20
vrije afstand R (m)	V	4	4,6	5,1	5,6	6	6,4	6,9	7,2	8	8,8	10
vrije hoogte H (m)	V	3,3	3,6	3,9	4,2	4,4	4,6	4,8	5	5,3	5,8	6,5

De vrije afstand R en de vrije hoogte H bepalen de minimale afstand en hoogte van de zendantenne tot aan de rand van de veiligheidszone. V geeft aan dat er geen conformiteitsattest vereist is.

Voor frequenties boven de 400 MHz mag een correctie van de afstanden toegepast worden in verhouding tot de referentieniveaus bij de frequentie in kwestie ($\times 13,7/E_{\text{ref}}$). Voor gemiddelde effectieve uitgestraalde vermogens boven de 20 W moet altijd een conformiteitsattest verkregen worden.

§4. Bij significante wijzigingen in de omgeving van een vast opgestelde zendantenne die relevant zijn voor de blootstelling aan elektromagnetische golven op verblijfplaatsen, kan de toezichthoudende overheid op elk moment een nieuw conformiteitsattest vragen.

Art. 6.9.2.3. De aanvraag van een conformiteitsattest wordt ingediend via de website van de afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven.

De aanvraag van een conformiteitsattest bevat minstens de volgende elementen:

1° de gegevens van de aanvrager: naam van de exploitant, namelijk een rechtspersoon of een natuurlijke persoon, telefoonnummer, e-mailadres, volledig adres van de vast opgestelde zendantenne, namelijk straat, nummer, postnummer, gemeente;

2° de technische karakteristieken, namelijk azimut, afmetingen, hoogte vanaf het grondniveau tot het midden van de zendantenne, frequentie, vermogen, tilt, horizontale openingshoek, verticale openingshoek stralingspatroon en winst van de vast opgestelde zendantennes die nodig zijn om het enkelvoudig SAR te bepalen in de zones buiten de veiligheidszone;

3° voor zendantennes als vermeld in artikel 6.9.2.1, lid 2, een plan in horizontale projectie van de zone waar theoretisch een enkelvoudig SAR van die zendantennes van meer dan 0,001 W/kg mogelijk is, met aanduiding van de landschappelijke kenmerken en gebouwen;

4° voor zendantennes als vermeld in artikel 6.9.2.1, lid 1, een plan in horizontale projectie van de zone waar theoretisch een enkelvoudig SAR van die zendantenne van meer dan 0,0004 W/kg mogelijk is op verblijfplaatsen, met aanduiding van de landschappelijke kenmerken en gebouwen;

5° een verticale projectie waarop de theoretische elektrische veldsterkte wordt aangegeven bij maximaal vermogen;

6° een bewijs van betaling van de retributie vermeld in artikel 6.9.2.8.

Als een van de zendantennes, vermeld in de aanvraag, op een plaats buiten de veiligheidszone een enkelvoudig SAR van meer dan 0,001 W/kg kan veroorzaken, moet de exploitant door metingen of berekeningen attesteren dat door het bijkomende elektromagnetische veld van die zendantenne de grenswaarde, voor de samengestelde velden, vermeld in artikel 2.14.2.1, niet overschreden wordt. Die metingen of berekeningen moeten gevoegd worden bij de aanvraag, vermeld in lid 1.

De afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven, bezorgt de aanvraag op elektronische wijze binnen een termijn van veertien dagen aan de bevoegde instelling.

Art. 6.9.2.4. De afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven, stelt binnen een termijn van zestig dagen na ontvangst van het volledige dossier van aanvraag vast of voldaan wordt aan de vereisten voor het afleveren van een conformiteitsattest. Als aan de vereisten voldaan is, kent de afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven, het attestnummer toe en stuurt ze het attest elektronisch naar de aanvrager. Als niet aan de vereisten voldaan is, deelt ze de redenen mee aan de aanvrager. De afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven, kan zich laten bijstaan door de bevoegde instelling om de nodige berekeningen of metingen uit te voeren en om daarover een rapport op te stellen.

Art. 6.9.2.5. Een conformiteitsattest wordt alleen afgeleverd als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:

1° de aanvraag van het conformiteitsattest voldoet aan de bepalingen van artikel 6.9.2.3, lid 2 en 3 en artikel 6.9.2.7;

2° de berekeningen of metingen op basis van de elementen, vermeld in de aanvraag, zijn correct;

3° op basis van de metingen of berekeningen voldoet de zendantenne aan de bepalingen van deel 2, hoofdstuk 2.14, afdeling 2.14.2, en deel 6, hoofdstuk 6.9, afdeling 6.9.2.

Art. 6.9.2.6. Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar de vast opgestelde zendantenne zich bevindt of zal bevinden, wordt door de afdeling, bevoegd voor milieuhinder van elektromagnetische golven, elektronisch op de hoogte gebracht van de afgifte van het conformiteitsattest. De kennisgeving bevat een niet-technische uitleg van de evaluatie van het elektromagnetische veld ten gevolge van de vast opgestelde zendantenne.

In afwijking van lid 1 wordt niet in een kennisgeving voorzien voor vast opgestelde zendantennes die gebruikt worden voor militaire doeleinden of voor vast opgestelde zendantennes die gebruikt worden om de veiligheid van de luchtvaart te garanderen.

Art. 6.9.2.7. De minister kan verdere voorwaarden voor de aanvraag van een conformiteitsattest bepalen, meer bepaald wat betreft de elektronische aanvraagprocedure en de samenstelling van het aanvraagdossier.

Art. 6.9.2.8. §1. Elke exploitant die een conformiteitsattest aanvraagt, is een retributie verschuldigd.

§2. Voor vast opgestelde zendantennes als vermeld in artikel 6.9.2.1, lid 1, bedraagt de retributie, vermeld in paragraaf 1, per aanvraag van een conformiteitsattest 200 euro.

Het bedrag van de retributie wordt jaarlijks aangepast aan de schommelingen van de gezondheidsindex op basis van de volgende formule: 200 euro x het nieuwe indexcijfer /het basisindexcijfer. Het nieuwe indexcijfer is de gezondheidsindex van de maand oktober van het voorgaande jaar, en het basisindexcijfer is de gezondheidsindex van oktober 2009, namelijk 110,64 met het jaar 2004 als basisjaar.

§3. Voor vast opgestelde zendantennes als vermeld in artikel 6.9.2.1, lid 2, bedraagt de retributie, vermeld in paragraaf 1, per aanvraag van een conformiteitsattest 75 euro.

Het bedrag van de retributie wordt jaarlijks aangepast aan de schommelingen van de gezondheidsindex op basis van de volgende formule: 75 euro x het nieuwe indexcijfer /het basisindexcijfer. Het nieuwe indexcijfer is de gezondheidsindex van de maand oktober van het voorgaande jaar, en het basisindexcijfer is de gezondheidsindex van oktober 2009, namelijk 110,64 met het jaar 2004 als basisjaar.

§4. Een bewijs van betaling van de retributie moet worden gevoegd bij de aanvraag van een conformiteitsattest.

§5. De minister bepaalt de voorwaarden en procedure voor de betaling van de retributie en wijst de ambtenaren aan die belast zijn met de inning en de invordering van de retributie.

Afdeling 6.9.3. Bepalingen voor bestaande vast opgestelde zendantennes

Art. 6.9.3.1. Bestaande vast opgestelde zendantennes moeten bij de inwerkingtreding van dit hoofdstuk voldoen aan de bepalingen van deel 2, hoofdstuk 2.14, afdeling 2.14.2.

Art. 6.9.3.2. Voor bestaande vast opgestelde zendantennes moet uiterlijk op 31 december 2011 een attest zijn afgeleverd dat de conformiteit met deel 2, hoofdstuk 2.14, afdeling 2.14.2, bevestigt.

Art. 6.9.3.3. De volgende documenten gelden als attest, als vermeld in artikel 6.9.3.2:
1° een conformiteitsattest als vermeld in artikel 6.9.2.2;
2° een ontvangstbewijs of conformiteitsattest, afgeleverd door het BIPT ter uitvoering van het koninklijk besluit van 29 april 2001 houdende de normering van zendmasten voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz, of van het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 houdende de normering van zendmasten voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz.

Art. 6.9.3.4. Bestaande vast opgestelde zendantennes moeten:
1° uiterlijk op 31 december 2012 voldoen aan de bepalingen van artikel 6.9.2.1;
2° uiterlijk op 31 december 2015 voldoen aan de bepalingen van artikel 6.9.2.2.”.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE